

Norsk katapult

Beskrivelse av ordningen

Dato: 09.03.2021

Innhold

- 1. Introduksjon**
- 2. Begrunnelse for ordningen**
- 3. Innretning**
- 4. Tjenester**
- 5. Organisering og forvaltning**
- 6. Samarbeid med andre ordninger**
- 7. Utlysning og søknadsprosess**

Figur 1

Raskere og bedre vei til markedet

Ved å tilrettelegge for utvikling av katapult-sentre skal Norsk katapult forsterke infrastrukturen for innovasjon til nytte for norsk næringsliv.

Katapult-sentrene skal ha følgende;

- **Formål;** Bidra til at bedriftene raskere, rimeligere og bedre evner å utvikle ideer fra konseptstadiet og frem til markedsintroduksjon.
- **Målgruppe;** Små og mellomstore bedrifter, men også store bedrifter, FoU-miljøer og utdanningsinstitusjoner.
- **Tilbud;** Utleie av utstyr, kompetanse og lokaler - der bedrifter kan teste, simulere eller visualisere teknologier, komponenter, produkter, løsninger, tjenester og prosesser.

1. Introduksjon

Norsk katapult er en ordning som skal bidra til etablering og utvikling av nasjonale flerbrukssentre til nytte for norsk næringsliv. I sentrene skal bedrifter kunne teste, simulere og visualisere teknologier, komponenter, produkter, løsninger, tjenester og prosesser. Lett tilgang til ekspertise, utstyr og hensiktsmessige lokaler skal gjøre veien fra konseptstadiet til markedsintroduksjon enklere.

Katapult-sentrene skal stimulere til mer og raskere innovasjon, samt utvikling og deling av kompetanse. Siva, Innovasjon Norge og Forskningsrådet samarbeider om Norsk katapult.

Ordnningen følger opp Meld. St. 27 (2016-2017) – Industrien – grønnere, smartere og mer nyskapende.

2. Begrunnelse for ordningen

Globalisering og klimautfordringer kombinert med en rivende teknologisk utvikling endrer norsk næringsliv. Det tas i bruk nye materialer, og prosesser endres, automatiseres og digitaliseres.

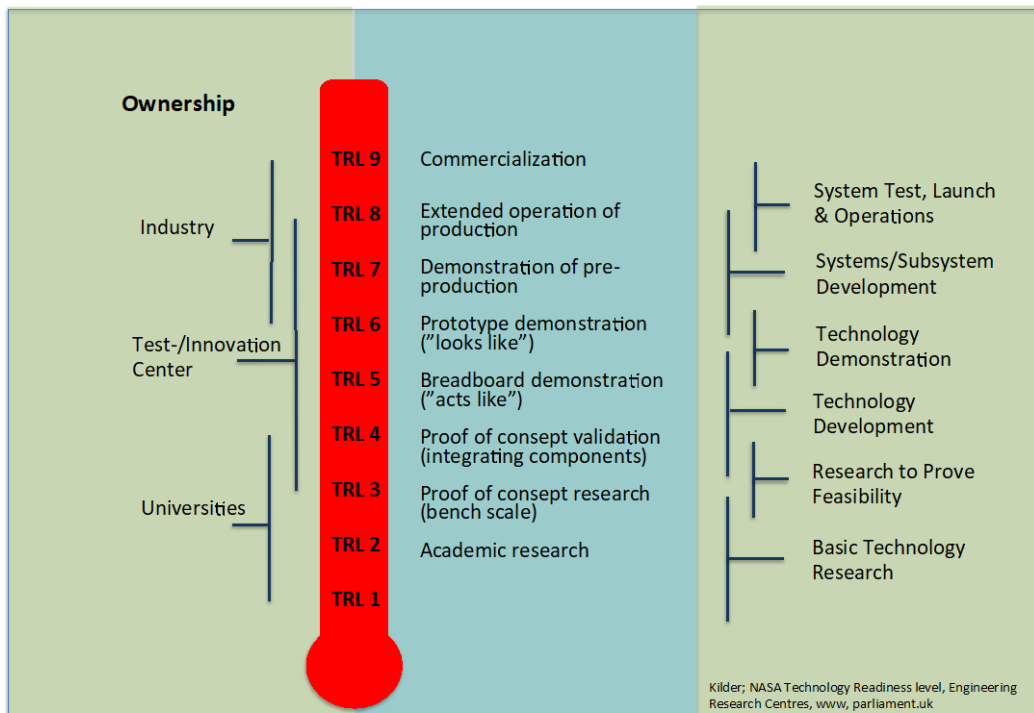
Mange bedrifter opplever at utviklingen utfordrer etablert kompetanse, produksjonsprosesser, forretningsmodeller og i siste instans produkter og tjenester. Samtidig øker fremveksten av komplekse løsninger, strengere krav til funksjonalitet og kvalitet. Dette øker bedriftenes behov for å teste, simulere og visualisere som en integrert del av innovasjonsprosessen.

Mange av de største bedriftene har finansielle muskler og kompetansen til å dekke egne behov når det gjelder testing, simulering og visualisering. Små og mellomstore bedrifter har som regel ikke samme mulighet. Tilgang til flerbruksinfrastruktur for testing, simulering og visualisering vil derfor kunne bidra til at nye ideer utvikles raskere, billigere og bedre fra konseptstadiet og klargjøres for introduksjon på markedet. I tillegg vil det bidra til at ny kompetanse utvikles, videreutvikles og spres raskere til flere.

Næringslivets tilgang til fysisk infrastruktur for innovasjon er med andre ord viktig for konkurransevne og fremtidig verdiskaping i Norge.

Relatert til den anerkjente skalaen for teknologimodning, TRL (Technology Readiness Level, jf. figur 2) retter Norsk katapult seg inn mot TRL-nivå 4-7.

Figur 2

3. Innretning

a. Formål

Ordningen skal forsterke den nasjonale infrastrukturen for innovasjon og har følgende formål;

Bidra til at bedrifter raskere, rimeligere og bedre evner å utvikle idéer fra konseptstadiet og frem til markedsintroduksjon.

Norsk katapult skal ved støtte til etablering og utvikling av sentre for testing, simulering og visualisering bidra til raskere, rimeligere og bedre innovasjonsprosesser, hvilket er avgjørende for bedriftenes konkurransevne og dermed forutsetningene for verdiskaping i Norge. Se figur 3.

Figur 3

b. Målgruppe

Ordningen skal forsterke nasjonal infrastruktur for innovasjon, og har følgelig målgrupper på to nivåer – de som står ansvarlig for å etablere og utvikle et katapult-senter (søker) og de som skal bruke senteret.

Søkere til Norsk katapult:

Juridisk enhet med god forankring til dynamiske næringsmiljøer, og som har kapasitet og evne til å utvikle et flerbrukssenter i tråd med formålet til ordningen.

Med ”dynamisk næringsmiljø” forstås et miljø med etablerte arenaer for å møtes, samarbeide og dele kompetanse for minimum et titalls bedrifter med veletablert posisjon i globale verdikjeder. Miljøet bør i sum ha et velfungerende innovasjonssystem, et godt internasjonalt nettverk, samt et etablert samarbeid med FoUoI-miljøer nasjonalt og internasjonalt.

Brukere av katapult-sentre:

Aktører med behov for å teste, simulere eller visualisere som del av sin innovasjonsprosess, i følgende prioriterte rekkefølge:

1. Små og mellomstore produksjonsbedrifter
2. Store produksjonsbedrifter
3. Tjenesteleverandører
4. FoUoI-aktører
5. Utdanningsinstitusjoner.

c. Katapult-senter

Et katapult-senter skal tilby fasiliteter og kompetanse for å teste, simulere eller visualisere teknologi, komponenter, produkter, løsninger, tjenester og prosesser.

Utnyttelse av eksisterende utstyr og fasiliteter blir vesentlig. Senteret skal derfor dels anskaffe og leie ut eget utstyr, og dels formidle bruk av eksisterende utstyr som eies av andre. Noe utstyr vil være tilgjengelig i senteret, mens annet vil kunne være plassert andre steder. Fasiliteter og utstyr skal kunne benyttes av brukere fra ulike bransjer og sektorer, for en kortere eller lengre periode.

”Katapult-senter” skal som betegnelse forbeholdes sentre som er tatt opp i ordningen. Status som katapult-senter kan benyttes til å posisjonere senteret.

d. Krav til katapult-sentre

Ordningen stiller krav til at katapult-senteret skal:

- Tilby utstyr, fasiliteter og kompetanse til bedrifter over hele landet, og derved kunne fungere som et nasjonalt flerbrukssenter
- Spesialisere sin virksomhet innenfor et område viktig for fremtidens industri, og være relevant for bedrifter innenfor ulike bransjer og sektorer
- Ha god tilgang til kompetanse og ressurser av høy kvalitet
- Kunne dokumentere tett samarbeid med nasjonale FoUoI-miljøer

- Ha en sterk næringslivsforankring
- Kunne dokumentere et forpliktende eierskap og en realistisk og bærekraftig driftsmodell
- Mobilisere små og mellomstore bedrifter til bruk av senteret og kunne vise til etablerte strukturer og samarbeidsformer som sikrer høy bruksfrekvens.

e. Målstruktur

Det er definert mål for henholdsvis ordningen, katapult-sentrene og for bedriftene som benytter seg av sentrene.

Ordningen

Ordningen bidrar til utvikling av en struktur med velfungerende katapult-sentre som:

- a. dekker en stor del av næringslivets behov for testing, simulering og visualisering
- b. utnytter eksisterende utstyr og fasiliteter
- c. utvikler og tilbyr ny og oppdatert kompetanse, som lett spres og bygges videre på
- d. søker samarbeid og utnytter hverandres kompetanse
- e. utvikler synergier med øvrige virkemidler.

Katapult-senter

Katapult-senteret tilbyr utstyr, kompetanse og fasiliteter for testing, simulering og visualisering som:

- a. er etterspurt av bedrifter i mange bransjer og sektorer
- b. retter seg spesielt mot små- og mellomstore bedrifter
- c. gir driftsbalanse fra år fire.

Bedrift

Bedrifter opplever at bruk av katapult-senteret gir:

- a. lettere tilgang til å teste, simulere og visualisere teknologier, komponenter, produkter, løsninger, tjenester og prosesser
- b. raskere, rimeligere eller bedre evne til å utvikle idéer fra konseptstadiet og frem til markedsintroduksjon.

g. Rapportering

Katapult-sentrene rapporterer årlig med utgangspunkt i årsplan og budsjett, samt på spesifikke områder ved forespørsel.

h. Tidsperspektiv

Det inngås kontrakt om et utviklingsprosjekt med katapult-senteret for en periode på 3 år, med mulighet for forlengelse. I kontrakten stilles det krav som skal sikre et godt tilbud på testing, simulering eller visualisering til næringslivet. Finansiering av ordningen besluttes i forbindelse med årlige budsjetter. Forbehold om videre bistand fra ordningen vil derfor inngå i alle relevante avtaler.

4. Tjenester

a. Finansielle tjenester

Det kan søkes om støtte på fire områder:

- *Investeringsmidler til lokaler.* Investeringen skal brukes til oppføring av lokaler.
- *Investeringsstøtte til utstyr.* Støtten skal brukes til anskaffelse av nytt utstyr og/eller oppgradering av eksisterende utstyr samt nødvendige tilpasninger i tilknytning til dette.
- *Utviklingsstøtte til kompetanse- og tjenesteutvikling.* Støtten skal brukes til prosjekter og aktiviteter i utvikling av senterets tjenestetilbud.
- *Etableringsstøtte.* Støtten skal bidra til oppbygging av bærekraftig driftsmodell i sentrene. Støtten skal brukes til utvikling av operasjonelle rutiner og prosedyrer, gjennomføring av informasjons- og mobiliseringsarbeid, utvikling av partnerskap og nettverk nasjonalt og internasjonalt.

Tildelte midler er å anse som statsstøtte etter gjeldende norsk lovgivning og EØS-avtalen (med unntak av investeringene under kulepunkt 1). Tildeling av midler under ordningen gis med hjemmel i gruppeunntak i ESAs statsstøtteregelverk, gruppeunntaksforordningen (GBER art 1-8, 25 og 27).¹

Støtte gis utelukkende til katapult-senteret og organisasjonen som driver dette. Ihht. GBER artikkel 1 (4) skal støttemottaker ikke være i noen form for vanskeligheter eller ha utestående krav på tilbakebetaling av ulovlig mottatt statsstøtte. Det vises for øvrig til GBER artikkel 1(4).

Det er et krav om at støtten som gis under ordningen skal ha såkalt insentiveffekt. Dette innebærer at det må sendes en skriftlig søknad før arbeid starter på et prosjekt eller en aktivitet. Søknaden må minimum inneholde følgende, jf. GBER artikkel 6(2):

- a) foretakets (støttemottaker) navn og størrelse,
- b) en beskrivelse av prosjektet, herunder start- og sluttdato,
- c) prosjektets beliggenhet,
- d) en oversikt over prosjektkostnader,
- e) støttens form (tilskudd, lån, garanti, tilbakebetalingspliktig forskudd, tilføring av egenkapital eller annet) og den offentlige finansieringen som kreves for prosjektet.

Søknaden må underbygges med dokumentasjon som på en klar, spesifikk og oppdatert måte viser hvilke kostnader det søkes støtte til, jf. GBER artikkel 7(1).

I søknaden skal det i tillegg opplyses om annen støtte søkeren har mottatt under andre støtteordninger, jf. GBER artikkel 8.

Investering i tilrettelegging av lokaler gis i tråd med gjeldende prinsipper og føringer for Sivas eiendomsvirksomhet. Disse investeringene foretas på markedsmessige vilkår og utgjør ikke statsstøtte.

---

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014R0651>.

Investeringsstøtte til utstyr kan søkes i forbindelse med planlagte årlige utlysninger. Søker er den juridiske enheten som skal utvikle og drive et katapult-senter. Utviklingsstøtte til kompetanse- og tjenesteutvikling kan beløpe seg på inntil seks millioner kroner og gis over en periode på tre år, med mulighet for utvidelse og forlengelse. Etableringsstøtte gis for inntil tre år og kan beløpe seg til inntil to millioner kroner per år.

Støtten gis under rammene for offentlig støtte til eksperimentell utvikling, som omfattes av gruppeunntaket i statsstøtteregelverket.

Investeringsstøtte gis i henhold til artikkel 27 i regelverket:

- Støttesats for investeringsstøtte skal ikke overstige 50 % av de totale støtteberettigede kostnadene.
- Akkumulert støtte kan ikke overstige 7,5 millioner euro over en tidshorisont på 10 år.
- Det skal være åpen tilgang til fasilitetene, og bruken skal reflektere kostnadene.
- Støtten gis kun til aktøren som drifter senteret.

Utviklingsstøtten gis som støtte til FoU i henhold til artikkel 25 i regelverket.

- Støttesats vil være 25-45 % avhengig av prosjektenes formål, bedriftsstørrelse, m.m.

Etableringsstøtte gis som støtte til FoU i henhold til artikkel 27 i regelverket.

- Støttesats vil være maksimalt 50 % av støtteberettigede kostnader.

All støtte skal ut fra nærmere betingelser matches med minst 50 % bidrag fra næringslivet.

Bidraget fra næringslivet kan eksempelvis være i form av:

- Medlemsavgift
- Timer
- Forpliktelse til å leie utstyr og fasiliteter
- Utlån av eget utstyr
- Investering i utstyr og fasiliteter
- Eierskap i katapult-senteret

Det henvises til egen finansieringsveileder for katapult-ordningen.

b. Faglige tjenester og verktøy

Norsk katapult tilbyr faglige tjenester og verktøy for å bidra til utvikling av velfungerende katapult-sentre med et godt lederskap.

De faglige tjenestene skal baseres på et systematisk kunnskapsgrunnlag, bygget på erfaringer i virkemiddelapparatet, samt internasjonale bidrag, teoretiske perspektiver, policyperspektiver, etc. De faglige tjenestene omfatter:

- Presentasjoner og erfaringsdeling på organiserte møteplasser
- Strategiske og faglige dialoger

Det vil under ordningen utvikles og gjøres tilgjengelig ulike verktøy som bidrar til kostnadseffektiv og målrettet drift i katapult-sentrene.

5. Organisering og forvaltning

Norsk katapult administreres av Siva, i tett samarbeid med Norges forskningsråd og Innovasjon Norge.

a. Eier

Siva er eier av ordningen og står ansvarlig for:

- Løpende utvikling av ordningen
- Forvaltning av ordningens ressurser
- Utvelgelse og inngåelse av kontrakter
- Oppfølging av kontraktene
- Vurderinger og formelle beslutninger.

b. Kontraktspartner

Kontraktspartner har kontrakt med Siva på vegne av senteret, og er ansvarlig for:

- Etablering og videreutvikling av senteret
- At senter og utstyr i stor grad blir benyttet
- Tilrettelegging for at eksisterende utstyr blir utnyttet
- At brukerne kan sikre sine immaterielle rettigheter
- Anskaffelse av nytt utstyr
- Samarbeid med øvrig økosystem for innovasjon
- Administrasjon og koordinering
- Budsjetter, regnskap og rapportering.

c. Avtaleverk

- *Beskrivelse av ordningen:* Regulerer ordningen
- *Katapult-avtale:* Beskriver oppdraget, plikter, rettigheter og prosesser

d. Årsplan og budsjett

Kontraktspartner er ansvarlig for å levere plan med budsjett for kommende år til fastsatt frist. Budsjettet skal angi inntektsstrømmer og kostnader for hovedaktivitetene med aktivitetsmål og følge mal fra ordningen. Årsplan og budsjett som ikke leveres til fastsatt frist kan gi grunnlag for å løse kontraktspartneren fra avtalen med ordningen.

e. Årsrapport

Kontraktspartner er ansvarlig for å levere årsrapport til fastsatt frist. Rapporten skal gi et rettviseende bilde av aktiviteten i perioden og følge vedtatt mal. Dersom årsrapporten viser at planer og budsjett ikke er fulgt opp på en god måte, og eventuelle justeringer underveis ikke er forankret med programmet, kan ordningen velge å løse kontraktspartner fra katapult-avtalen.

6. Samarbeid med andre ordninger

Samarbeid med eksisterende ordninger og ressurser for å oppnå synergier, og eventuelt utnytte restkapasitet anses som en viktig kritisk suksessfaktor for Norsk katapult.

Norsk katapult skal derfor aktivt supplere og samordne med andre ordninger og programmer på fire områder:

- Støtte til etablering av katapult-sentre
- Støtte til tjenester som sentrene tilbyr
- Støtte til investering og bruk av fasiliteter og utstyr
- Mobilisering av brukere til sentrene

Et godt samspill mellom Norsk katapult og eksisterende ordninger forutsetter at finansiering fra andre ordninger så langt som mulig utnyttes når dette er mulig og relevant.

7. Utlysning og søknadsprosess

Norsk katapult skal utlyses som en åpen konkurranse, der søknadene vurderes opp mot et sett vurderingskriterier. I vurderingsprosessen vil fagmiljø (eksperter) innenfor aktuelle områder bli benyttet.

Siva er ansvarlig for søknadsprosessen, og kan foreta utlysning under ordningen innenfor de økonomiske rammer som til enhver tid stilles til disposisjon.